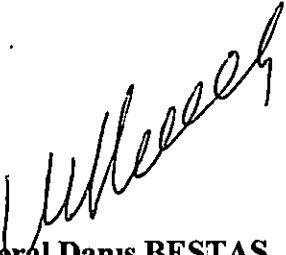

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 23829
Tarih: 04-07-2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki depremden sonra AFAD'ın sürece müdahil olmasında çok ciddi boyutlarda eksiklikler yaşanmıştır. Maraş, Adıyaman ve Hatay başta olmak üzere depremin etkilendiği 10 kente ilk 24 saatte devlet ve bağlı kurumlar neredeyse hiçbir şekilde sürece müdahil olmamıştır. Son iki gündür belli düzeyde çalışmalara katılsa da yaşanan yıkım karşısındaki bu sürecin birincil sorumluluk sahibi olan AFAD hiçbir şekilde koordine olamamıştır. AFAD'ın bu düzeydeki yetersizliğinin sebeplerinin ortaya çıkarılması binlerce yurttaşımızın hala enkaz altında olduğu bugün hayati öneme sahiptir. Kurumsal yapısından, bütçesine, afet yönetim politika ve planlamasından koordinasyonuna ve çalışma sistemine kadar AFAD'ın ciddi eksikliklerinin nedenlerinin ivedilikle tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Meral Danış BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

6 Şubat 2023, saat 04.17'de Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde meydana gelen 7,7 büyüklüğündeki deprem; Kahramanmaraş, Adıyaman, Antakya, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Malatya, Kilis ve Osmaniye'de ciddi bir yıkıma neden olmuştur. Hemen akabinde yaşanan 7,6 büyüklüğündeki ikinci deprem yıkım boyutunun daha da büyümesine neden olmuştur. Bu depremde binlerce insanımız yaşamını yitirmiştir. Dördüncü gününde hala on binlerce yurttaşımız ne yazık ki göçük altındadır. Yüzbinlerce yurttaşımız oldukça kötü kış koşullarında barınma ve beslenme gibi hayati ihtiyaçlardan mahrumdur. On binlerce yurttaşımız yaralı ve tıbbi müdahale beklemektedir.

Ülke çapında yaşanan bu ciddi krize devlet ve bağlı kurumlar ilk 24 saatte sürece neredeyse hiç müdahil olmamıştır. Bu süreçte çok ciddi bir organizasyonsuzluk ve koordinasyonsuzluk yaşanmıştır. Enkaz altında kalan yurttaşlar yakınlarının yardımıyla çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu durum hala sürmektedir. İnsanlarımız yardım çıgıklarını sosyal medya üzerinden duyurmaya çalışmıştır. Bu durum ülke çapında bir insani dramın yaşanmasına neden olmuştur.

Ülke çapında yaşanan bu insani krizde AFAD felaketin boyutlarıyla orantılı bir düzeyde organize ve koordine olamamıştır. Bu yetersizliğin AFAD'ın kurumsal yapısı, bütçesi, afet yönetim politika ve planlaması, organizasyon ve koordinasyonu ile çalışma sistemine kadar birçok nedeni vardır.

Öncelikle, bir deprem ülkesi olan ve nüfusu 85 milyonu aşan Türkiye'de AFAD gibi afet yönetim politikalarının doğrudan hayata geçirilmesinden sorumlu olan kurum yeterli bütçe, personel, ekipman, envanter, acil müdahale birim ve merkezlerine yeterince sahip değildir. Bilim insanlarının mütemadiyen ifade ettikleri 'deprem geliyor' uyarılarına rağmen 2021 yılında merkezi yönetim bütçesinden AFAD'ın aldığı pay yalnızca yüzde 0,15'tir. 2022 ile 2023 yılı bütçelerinde de oran benzer olmuştur. 2022 yılı bütçesi yalnızca 2 milyar 421 milyon TL'dir. Haziran ayında getirilen ek bütçeyle yaklaşık 9 milyar 500 milyon TL bütçe arttırımı gerçekleştirilmiştir. 2023 yılı bütçesi de 8 milyar 75 milyon TL olarak belirlenmiştir. Bu miktarlar diğer kamu kurumlarının aldığı payın çok çok altındadır.

Ayrıca AFAD'ın yerel yönetimlere ve il özel idarelerine afet kapsamında gönderdiği mali kaynakların nereye harcandığının takibini yapmadığı Sayıştay raporlarında da tespit edilmiştir.

Yine, 2021 yılı Sayıştay raporlarına yansıdığı gibi AFAD'ın personel sayısı yalnızca 5 bin 924'tür. 2022 yılı AFAD performans programına göre personel sayısı ise 5 bin 982'dir. Ayrıca,

AFAD 2022 performans programına göre, AFAD'ın toplam araç sayıcı yalnızca 1,208'dir. Tıbbi donanımlı ambulans sayısı ise yalnızca 5'tir.

85 milyon nüfusun yaklaşık 60 milyonunun deprem riski altında yaşadığı Türkiye gerçeği göz önünde bulundurulduğu söz konusu bütçe, personel kapasitesi ve envanterinin oldukça yetersiz olduğu ortadadır. Bu hakikat bu depremde acı bir biçimde ortaya çıkmıştır.

Öte taraftan, kamuda yaşanan liyakatsiz atama ve görevlendirmelerin merkezlerinden biri de AFAD'tır. Bu hakikat doğal afet gibi uzmanlığın hayati öneme sahip olduğu bir kurumsal yapının yönetim kademesinin gerekli müktesebattan ve ihtisastan uzak olması bu depremde afet yönetiminde ciddi bir krize neden olmuştur.

Kentlerin yerle bir olduğu, Türkiye çapında bir insani kriz ve dramın yaşandığı bu depremin yarattığı yıkımın sonuçlarının bu denli ağır olmasının temel sebeplerinden olan afet yönetim politikası ile AFAD'ta yaşanan ciddi aksaklık ve yetersizliklerin araştırılması ve acil olarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.